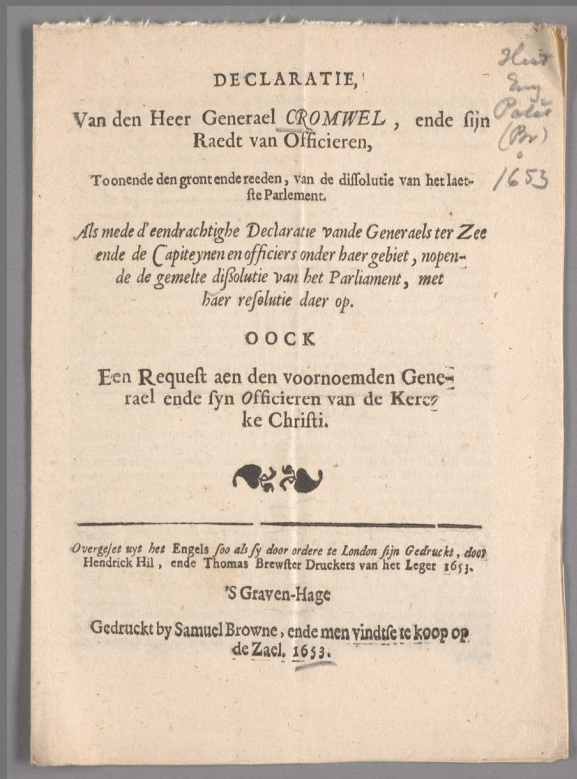

Cromwell, Oliver

Declaratie van den heer Generael Cromwel ende sijn raedt ...

Handschrift // / I25 B 11 c Br. 1653

Tillkomstår 1653.

Digitaliserad år 2019

DECLARATIE,

Van den Heer Generael CROMWEL , ende sijn
Raedt van Officieren,

Toonende den gront ende reeden , van de dissolutie van het laet-
ste Parlement.

*Als mede d'eendrachtighe Declaratie vande Generaels ter Zee
ende de Capiteynen en officiers onder haer gebiet , nopen-
de de gemelte dissolutie van het Parliament , met
haer resolutie daer op.*

O O C K

Een Request aen den voornoemden Gene-
rael ende sijn Officieren van de Kerck
ke Christti.

*Overgezet uyt het Engels soo als sy door ordere te London sijn Gedruckt , door
Hendrick Hil , ende Thomas Brewster Druckers van het Leger 1653.*

'S Graven-Hage

Gedruckt by Samuel Browne , ende men vindtse te koop op
de Zael. 1653.

*Huit
Eng
Pales
(Pr)
1653*

DE Declaratie van den Heer Generael Cromwel, en sijn Raet van Officie-
ren, tonende de grondt ende redenen, waerom het laetste Parliament ghe-
dissolveert is, als sijnde een saecke van soo hoogen gewichte; diens de tot
een publike satisfactie ende publicatie van de geheele natie, derhalven connen
wy niet naer laten u een kort begriip daer van te geven als volgt.

Naer dat het God gelieft heeft, niet alleen Yrland wederom 'tonder te bren-
gen, Schotlandt weder in te geven, maer dat hy sich oock soo wonderlijcke voor
sijn volck heeft geopenbaert te Worcester, waer door deese Natie tot een hoogen
trap van vrede, ende Enghelandt in een volcomen rust gestelt is, weshalven het
Parliament oock ghelegentheynt heeft gehad om haer volck een oegst te geven
van al haer moeyte, bloet, ende schar, als oock om een behoorlijcke vriicheyt
vast te stellen soo wel in civile als in geestelijcke saken, waer toe sy verplicht sijn
door haer schuldige plicht, door haer verbintenissen, als oock door de groote en
wonderlijcke dinghen, die God voor hen heeft uyt ghewrocht; maer het veroor-
saecte groote droeftheyt voor de welgenegene van dit landt, als sy bemerckten,
dat den voortganck in dese saken soo traegh was, dewelcken sich daerom aen het
legher adresseerden, hoopende verbeteringhe van hen, soe was doch 'tselve on-
willich, om sich te bemoeien met de civile Authoriteyt, bysonderlijck in saken,
die soo eygentlijck daer toe hooren; deshalven dan besloten wiert, dat sijn Excel-
lentie, ende de Officierien van het leger, die Ledematen van het Parliament wa-
ren, verlocht souden werden, om het Parliament te bewegen, dat sy krachtelijck
souden voortgaen in het reformeren van saken, die niet recht en gingen in het
gouvernement, ende het gemene besten te bevestigen op de fundatie van gerech-
ticheyt ende justitie: 'twelck gedaen hebbende, soo hadden wy hoop dat het Par-
liament in tijds onse verwachtinge souden voldaan hebben. Maer vindende (tot
ons groot leet-weesen) niet als uytstel, soo hebben wy onse begeerte begrepen in
een oormoedigh request aen hen beyden, 'twelck in Augusto laestleeden wiert
overgelevert: ende hoewel sy op dien rijdt haer toonden, als offy 'twel aenna-
men, ende ons deden bedancken, refererende de particulariteyten daer van aen
de gecommitteerden uyt het huys, soo en isser evenwel geen considerabel effect
opgevolght, noch oock sodanighen voortganck ghemaect, waer uyt men haer
oprechte intentien, om dat ghenen, 'twelck verlocht was in 'twerck te stellen,
had mogen erkennen; maer daer bleeck daghelijcx in henlieden een afkeer van
de saecke selfs, met groote bitterheyt teghens Godes Volck, ende sijn gheest
die in hen werckt: 'twelck op het laetsten soo hoogh quam, dat soodanighe
personen (wiens eer ende oprechticheyt krachtighlijcken voor, ende in den
oorlogh ghebleeken hadde) nu gheen ander nut in het Parliament en deden,
als datse met een gecorrumpeerde partye vergaderden, haer quaedt voornemen
hielpen stijven ende uytvoeren, ende eenewich ghenerende opperste reghe-
ringhe voor hen selven te behouden. Om welke oorfaeck de voorleyde
partye

DECLARATIE

Wilt den Heer Generael CROMWEL, ende sijn Raet van Officie-
ren, tonende de grondt ende redenen, waerom het laetste Parliament ghe-
dissolveert is, als sijnde een saecke van soo hoogen gewichte; diens de tot
een publike satisfactie ende publicatie van de geheele natie, derhalven connen
wy niet naer laten u een kort begriip daer van te geven als volgt.

Naer dat het God gelieft heeft, niet alleen Yrland wederom 'tonder te bren-
gen, Schotlandt weder in te geven, maer dat hy sich oock soo wonderlijcke voor
sijn volck heeft geopenbaert te Worcester, waer door deese Natie tot een hoogen
trap van vrede, ende Enghelandt in een volcomen rust gestelt is, weshalven het
Parliament oock ghelegentheynt heeft gehad om haer volck een oegst te geven
van al haer moeyte, bloet, ende schar, als oock om een behoorlijcke vriicheyt
vast te stellen soo wel in civile als in geestelijcke saken, waer toe sy verplicht sijn
door haer schuldige plicht, door haer verbintenissen, als oock door de groote en
wonderlijcke dinghen, die God voor hen heeft uyt ghewrocht; maer het veroor-
saecte groote droeftheyt voor de welgenegene van dit landt, als sy bemerckten,
dat den voortganck in dese saken soo traegh was, dewelcken sich daerom aen het
legher adresseerden, hoopende verbeteringhe van hen, soe was doch 'tselve on-
willich, om sich te bemoeien met de civile Authoriteyt, bysonderlijck in saken,
die soo eygentlijck daer toe hooren; deshalven dan besloten wiert, dat sijn Excel-
lentie, ende de Officierien van het leger, die Ledematen van het Parliament wa-
ren, verlocht souden werden, om het Parliament te bewegen, dat sy krachtelijck
souden voortgaen in het reformeren van saken, die niet recht en gingen in het
gouvernement, ende het gemene besten te bevestigen op de fundatie van gerech-
ticheyt ende justitie: 'twelck gedaen hebbende, soo hadden wy hoop dat het Par-
liament in tijds onse verwachtinge souden voldaan hebben. Maer vindende (tot
ons groot leet-weesen) niet als uytstel, soo hebben wy onse begeerte begrepen in
een oormoedigh request aen hen beyden, 'twelck in Augusto laestleeden wiert
overgelevert: ende hoewel sy op dien rijdt haer toonden, als offy 'twel aenna-
men, ende ons deden bedancken, refererende de particulariteyten daer van aen
de gecommitteerden uyt het huys, soo en isser evenwel geen considerabel effect
opgevolght, noch oock sodanighen voortganck ghemaect, waer uyt men haer
oprechte intentien, om dat ghenen, 'twelck verlocht was in 'twerck te stellen,
had mogen erkennen; maer daer bleeck daghelijcx in henlieden een afkeer van
de saecke selfs, met groote bitterheyt teghens Godes Volck, ende sijn gheest
die in hen werckt: 'twelck op het laetsten soo hoogh quam, dat soodanighe
personen (wiens eer ende oprechticheyt krachtighlijcken voor, ende in den
oorlogh ghebleeken hadde) nu gheen ander nut in het Parliament en deden,
als datse met een gecorrumpeerde partye vergaderden, haer quaedt voornemen
hielpen stijven ende uytvoeren, ende eenewich ghenerende opperste reghe-
ringhe voor hen selven te behouden. Om welke oorfaeck de voorleyde
partye

OOK

Van Reductie aen den voornoemden Gene-
rael Cromwel, ende sijn Raet van Officie-
ren, tonende de grondt ende redenen, waerom het laetste Parliament ghe-
dissolveert is, als sijnde een saecke van soo hoogen gewichte; diens de tot
een publike satisfactie ende publicatie van de geheele natie, derhalven connen
wy niet naer laten u een kort begriip daer van te geven als volgt.

Gedrukt by Samuel Browne, ende men vindt te koop op
de Zael, 1653.

de Zael, 1653.

Gedrukt by Samuel Browne, ende men vindt te koop op
de Zael, 1653.

partye sich hert teghens dese nieuwe representative stelde : Ende als sy saghen datse daer toe ghenoodtsaecht waren om het selve in consideratie te nemen , soo meenden sy 'telve foodanich uyt te voeren , datse 'thuys met sulcke perfoonen soudent compleet gemaect hebben , die van hun geest ende temperament waren om alsoo hare eeuwige sittinge te vervorderen .

Welcke intentie veel van de beestachtighe onder hen lieden deden blijcken ; ende arbeiden om andere daer toe aen te raden , datse daer in soudent bewilligen , ende om dit beeter in 'twerck te stellen , soo wierden veel requesten van verscheyde Graeffschappen , raeckende de continuatie van dit Parliament , geprefenteert , dewelcke men geloofde by hen selfs gemaect geweest te sijn .

Om alle dese onheylen voort te comen , soo hebben de Officierien van 'tlegher een t'samencomste verkreeghen met sommige Heeren van het Parliament , om te overweeghen wat bequame middelen ende remedien mochten ghebruyckt werden om 'tselve voor te comen , maer al desen vlijdt bleef sonder effect , waer door die van het legher klaer saghen , ghelijck oock alle verstandige luyden buyten twijffel sullen doen , dat dit Parliament , door de corruptie van sommige , de jaloufie van anderen , ende de onachtsaemheyt ende versuyminghe van veelen , noyt soude in 'twerck stellen , 'tghene Gedt , het volck , ende de gansche Natie van hem verwachten , ende dat die saeck , dewelcke God soo grootelijcx gesegent ende selver gheruyghen van is geweest , noodtsaekelijck onder hen lieden moest quijnen , ende metter tijdt gansch vergaen , ende alsoo het leven , vrijheyt , ende trooft van 'tvolck overghelevert werden in de handen van de vyanden .

Alle welcke dinghen met droefheyt ende ernst overwooghen sijnde , soo wel door de eerlijcke herten van deese Natie , als door het Legher ; ende wijsheyt ende directie versocht sijnde van den Heere , soo hebben wy , die de macht ende de teghenwoordicheyt Gods soo lang onder ons hebben ghesien , gheacht onsen plicht te weesen , seeckere middelen te bedencken , om die saeck vast te stellen , in dewelcke deese Republijck so lang is gheengageert gheweest , ende gereshticheyt , ende vrede in dese Natie vast te stellen .

Ende na langde batteren soo is het noodtsaekelijck gheoordeelt , ende vast gestelt , dat de oppeste autoriteyt , soude door het Parliament besteedt werden , aen bekende perfoonen , mannen die God vreesen , van een beproefde oprechticheyt , ende dat het gouvernement van de Republijck hem maer voor een sekeren tijdt soude o pghedraghen werden , als wesende de bequaemste middel om Gods volck aen te porren ende moet te gheven , de wetten te reformeren , ende justitie sonder partydicheyt te administreren ; hoopende dat het volck de Monarchie daer door soude vergeeten , ende verstaende alsoo de rechte interest inde electie van successive Parliamenten , hec gouvernement daer door op een vast fundament mach ghegrondt vest werden , sonder die heerlijcke saecke in perijckel te stellen , ofte de moeyelijckheyt van een Legher te onderhouden om de selve te beschermen , onderworpen te sijn .

Ende weefende ghesadich gherefolveert alle middelen aen te wenden om
extra.

extraordinarise weeghen te schouwen , soo hebben wy ten laetsten een conferentie verkreeghen met ontrent 20 ledematen , met dewelcke wy opentlijcken ende vrijmoedich de noodtsaekelijckheyt ende gherechticheyt van onse propositionen dies aengaende hebben ghedebateert ; ende deden haer blijcken , dat die propositionen , ende niet de Acte van haer consideratie , yetwes voort soude brenghen , dat met de verwachtinghe van dit werck soudent overeencomen de fundamenten waer af God selver heeft gheleydt , ende deselve noch daghelijcx voor de gansche werelt onderstuidt .

Des niet tegenstaende wiert het niet aengenomen , maer wiert ter contrarie voorgeslagen , dat het beste middel was , dit Parlement te continueren , als wesende foodanich , van welcke men met reeden alles goets hadde te verwachten ; en dit sterck gedreven werdende , bevestighden ons vermoeden , dat niet de liefde tot een nieuwe representative , maer alleen 't gebruyck daer van voor soo veel alse hen dienden om haer getal te vervullen , ende hen voor eeuwich vast te stellen , hun eenichstooch merck .

Synde dan in alle openherticheyt met hen gehandelt in dese sake , wiert hen geseyt , dat noch de Natie , de eerlijcke interest , noch wy selver niet langer met foodanighe dingen begeerden om den tuyn geleyt te werden . Sy accordeerden datmen 's anderen daeghs naer de middach soude vergaderen om aen beyde syden vernoeginghe te verschaffen , ende de tegenwoordighe Ledematen stonden toe , datmen alle middelen soude aenwenden , om te beletten darter ondertuschen niet in het Parlement soude gedaen worden , dat de genoemde propositionen mocht uytfluyten ofte frustreren .

Des niet tegenstaende drong het Parlement met meerder haest als te vooren de genoemde acte voort , wesende daer toe geholpen van sommige perfoonen die savonts te vooren aen ons waren geingageert ; niemant van de geene die daer teghenwoordich was trachten sich daer teghen te stellen wesende t'eenemael gereet tot de consumatie van de voorschreeve acte , waer door onse gemelte propositionen te niet soudent wesen ghebracht , ende het middel belet om deselve in het volle Parlement te debateren .

Om dan dese saecken voort te comen , als mede de bedroefde en quade Consequentien , die daer op nootsaekelijcken hadden moeten volgen , waer door met eene slach , de interest van alle eerlijcke luyden , ende dese heerlijcke sake in gevaer soude geweest hebben om t'eenemael onder de voet te vallen , en dese Natie in nieuwe troubelen ingewickelt sijn , wist op die tijt , als onse vyanden van buyten alle gelegentheden en voordelen verwachten , ja selfs sommige in een openbaren oorlogh met ons geingageert , soo hebben wy genootsaecht geweest , hoewel tot ons groot hertseer een eynde van dit Parlement te maecken .

Men had veel meer connen seggen , indien wy begeerich waren ons selven te ontschuldigen met anderen te beschuldigen , ofte het quaet gouvernement van affairen eens te onderfoecken ; maer wy sullen hier mede besluyten , dat gelijk wy door nootsaekelijckheyt in Goddelijcke voorsienicheyt sijn geleyt geweest ,

om te doen 't geen wy gedaen hebben, 't welck selfs is boven onse eygen gedachten en wenschen, soo sullen wy oock in 't geen noch te doen is in dit groote werk ons eenich betrouwen setten op den seegen des Heeren, bekennende dat wy sonder sijn onderhouding niet een dach connen staen, veel min eenich dinc (dar te vooren verhaelt is) sonder sijn hulp uytvoeren: Daerom versoecken wy oock solemneelijck, en verwachten 't selve oock, dat alle menschen (indien sy Godt niet tot haer eygen destructie willen tergen) varwachten wat uytkomst hy sal geven, en haer beroep met vreedsame gemoederen waer nemen, waer toe wy hen alle hulp en protectie beloven.

Ende wat die aengaet, dewelcke professie maecken van den name Gods lief te hebben en te vreefen, siende dat wy om henluyden wille, en om gerechticheyt ons leven vrywillich hebben in gevaer gestelt, om dese saeck uyt te voeren, dat deselve nacht en dach God yverich voor ons bidden, op dat wy genade van hem mogen erlangen. Ende siende dat wy soo dickmaels mentie hebben ghemaect van sijnen naem, dat wy oock trachten dat deselve niet de alderminste oneer aen werde gedaen, 't welck in der daet onse confusie soude wesen, en een schantvieck aen den Godsdienst, daer wy professie van doen.

Wy versoecken oock dat sy met malcanderen in alle ootmoedicheyt, sachtfinicheyt, rechtveerdicheyt, en liefde leven, op dat sy de onwetentheyt van de dwaefe souden den mont stoppen, die hen valschelijck beschuldigen: Ende dat die heerlijcke gaeven, dewelcke de Heer hen door den arbeyt en 't bloet van sijn kinderen soo wonderlijck heeft te weeg gebracht, hen hoorden te verbinden, om in de wijsheyt en liefde Christi te wandelen, op dat andere bewoogen werden haer heylige professie te eeren, siende dat Christus in der daet in henluyden is.

Wy sijn vorders geresolveert, eerlange de gront van onse proceduren, met meerder particulariteyten uyt te geven, als mede de laetste actie, dewelcke het oogmerk was daer wy op mickten.

Ten laetsten verclaren wy, dat alle Rechters, Schouten &c. door dese gantsche republijcke, ofte in eenich deel daer af, sullen procederen in haer respectieve plaetsen en officien, en alle personen, van wat staet sy oock sijn, sullen hen soo volcomen gehoorsamen als of het Parlement sat.

Een Declaratie van de Generaels ter zee, ende de Capiteynen onder haer gebiet, nopende de laetste dissolutie van 't Parlement, ende haer resolutie op het selve.

MYn Heeren, seeckere tydinge sijnde 't onsen ooren gecomen, van de groote veranderinge in onse Natie, naemelijck de dissolutie van het Parlement, soo hebben wy de Generaels, Commandeurs, en Officieren van deese teghenwoordighe vloot, 't selve in ernstighe consideratie genomen, als mede

de wat onse plicht in dese juncture van tijdt vereylchte, ende in onsen gheest overtuyght sijnde, dat wy gheroepen, ende van dese Natie ghestelt sijn, om deselve te beschermen tegens haer vyanden ter zee, 't sy die van de vereenichde Provincien ofte andere: Soo sijn wy eendrachtelijck in de sterckte van God geresolveert 't selve te vervorderen, volgens het vertrouwen, datmen op ons heeft, ende hebben deshalven goet ghedacht, u dit kenbaer te maken, u versoeckende, dat gy lieden malcanderen onderling in dit werck wilt verstercken, ende moedt geven; en twijffelt niet, of God, die groote ende wonderlijcke dinghen ghedaen heeft voor dat volck, dat op hem betroude, sal sich oock onder ons sijn arme onweerdighe dienaren laten vinden, indien wy ghestadich in onse plicht blijven, wandelende ghestadich voor sijn aenghesicht in ghelove, ootmoedicheyt, ende vertrouwen, niet onse eyghen, maer sijn eer soeckende, 't welck dat wy alle moghen doen, sijn de begeerten ende ghebeden van

uyt 't Schip de resolutie leggenden uwe geaffectianeerde vrienden ende
by Spijkhead, den 4. Mey 1653. Broeders.

Richard Deane, George Monke, Genaraels.

Tho: Crosby, Ia: Peacocke, Will: Goodson, Saith Hawly, Fr: Parke, Will Had-docke, Lienel Lane, Andr: Sand, Tho: Thorowgood, Geo: Dakins, Tho: Arkinfaal, Fran: Bundidge, Io: Jefferson, Nich: Foster, Rob: Clarke Giles Shelly, Ier: Smith, Iohn Seaman, Robert Sanders, Edw: Blagg, Ben: Grimston, Eustace Smith, Iohn Hayward, Tho: Hare, Rob: Graves, Anth: Earning, Nich: Lucas, Will: Lim-brey, Will: Pyle, Ionath: Hide, Rich: Stainer, Iohn Edwin, Will Morcok.

Aen sijn Excellentie de Heer Generael Cromwel, ende de Achtbare Officieren van 't Leger.

Het Ootmoedige request van de Kercke Christi,

Vertoont,

DAt, naer medichvuldige ghebeden door ons voor den Thron der genaeden uytgestort, dat hy u wilde segenen, siende nu soo een heerlijcke uytkomst, van een groot deel, van dat geene daerom wy ghebeden hebben, en soo sacht door u uyt-gewrocht, soo kunnen wy niet naerlaten ootmoedichlijck te erkennen Gods goetheyt tegens ons, ende de rest van Gods volck in dese natie! Ende wy dancken God ende verkondighen syne wonderen, dat synen name soo na by is. Ende wy sijn heel gevoelijck, dat wy niet en condon oprecht oordeel van het laetste Parlement verwachten, naer die manier als sy te werck gingen, en wy sijn krachtichlijck overtuyght om te gelooven dat het moet een andere

*Psalm 75
vers. 1.2.*

ver-

vergaderinghe wesen, die eerst van God, ende daer na bevesticht moeten
worden, eer des Heeren werck ghedaen wert, 'twelck wy hoopen, dat hy vers. 3
door u sal uytvoeren. En hoewel het Parliament, representerende alle de
onwoonders van dese Natie, gedissolveert is, soo twijffelen wy doch niet,
si God sal de pylaren van het Landt ende de heyligen vast houden: Wy
hijn oock seer gevoelich van de naersticheyt, die ghy veel weecken langh
hebt aangewent om hem te beweegen, die dingen te doen, die ghy over
ang gepresenteert hadde, 'twelck soude gestreckt hebben tot het gene-
rale beste van het volck in dese natie: Ende Godt seght menichmael door
u tot dese groot-sprekers, roemt niet alsoo, ende tot den godloosen, en vers. 4
pocht niet op gewelt, ende tot allen, pocht niet soo hoogh op u ghewelt,
spreeket niet soo halstarrich; Ende nu daer geen andere middelen con- vers. 5
den helpen, soo heeft God door u wercken hen doen weten, dat, alhoe-
welfy van verscheyden deelen van de Natie waren ghesonden, dat haer vers. 6
promotien noch van 'tOosten, noch van 'tWesten, ooch van 'tSuyden
komt: maer dat God selver rechter is, hy heeftse meer gesmoten, op dat vers. 7
sy niet langer souden sitten om de Natie te bedrieghen, ende recht andere
op in haer plaetse.

Soo is dan ons ootmoedich verfoeck aen u Excell.

Eerstelijck, dat het u (dien wy als onsen Moses aensien, Gods volck ley- Exodus
dende) gelieve (gelijck ghy altijd gedaen hebt) het volck voor Gode 18. vers.
te plegen, ende haer saken voor Godt te brengen, op dat den Scepter van 19.
Iesus Christus mach uytgebreyt werden,

Ten tweeden, dat u gelieve de moyelijckheden van recht-pleginge af vers. 20
te schaffen, ende ons rechten ende werten te maken, ende ons te leeren de
wech, die wy wandelen moeten, ende de wercken, die wy doen sullen, ter
eeren Gods, ende 'twelvaren van dese Natie.

Ten derden, dat u gelieve de verkiesinge van die gene, die ons gouver-
neren sullen, niet te laten aen de vryicheyt van de Graeffschappen, maer
dat u Excellentie selfs ghelieve bewaerders voor ons te versorgen uyt alle
het volck, ende over ons te stellen, soo wel in de hooghe Hooven, als in
die van civile Iudicatuere, sodanighe om het volck te rechten, die altijdts
sullen gevonden werden te sijn, 1. bequame, 2. Godvresende, 3. waer-
achtige mannen, ende ten 4. sodanige, die giericheyt haten.

Ende de verfoeckers sullen gestadichbiddē &c.

*Geteekent door het vrye consent, ende eendrachtich appointement van de Kerk
'tsamen vergadert.*